



Quasi Trio – zleva Marie Hasoňová, Kateřina Ochmanová a Judita Škodová

QUASI TRIO

NOVÝ OBJEV ČESKÉ KOMORNÍ SCÉNY

✎ Miloš Pokora

Quasi Trio, založené roku 2014 v Praze, sdružuje tři výrazné mladé umělecké individuality. Všechny instrumentalistky získávaly zkušenosti na domácích školách i na zahraničních stážích a prestižních mistrovských kurzech. Houslistka Marie Hasoňová, odchovankyně Jiřího Fišera a Jiřího Vodičky, získala renomé mj. díky svému vítězství v luhačovické Akademii Václava Hudečka. Má za sebou dvouleté působení v Orchestrální akademii České filharmonie a nyní studuje na pražské HAMU u Pavla Šporcla. Violoncellistka Judita Škodová, absolventka třídy Mirka a Martina Škampových a Miroslava Petráše na HAMU, má za sebou studijní pobyty v Dánsku u Michaely Fukačové i na pařížské konzervatoři a od roku 2013 je členkou PKF – Prague Philharmonia. Kateřina Ochmanová je absolventkou Jany Turkové, klavírní třídy HAMU Ivo Kahánka a v rámci své stáže na drážďanské Hochschule für Musik studovala u Arkádiho Zenzipéra. Quasi Trio absolvovalo kromě magisterského studia oboru komorní hry na HAMU také dvouletou stáž na Conservatoire à rayonnement régional de Paris (CRR) v Paříži ve třídě světoznámého Tria Wanderer a od podzimu 2019 se věnuje postgraduálnímu programu na Universität für Musik und darstellende Kunst (MDW) ve třídách Johanna Meissla a Avedise Kouyoumdjiana. Relativně krátkou uměleckou dráhu souboru už zdobí řada ocenění z mezinárodních soutěží (Soutěž Nadace B. Martinů, International Plovdiv Chamber Music Competition a další), navíc je trio vícenásobným držitelem Ceny pro nejlepší komorní soubor, udělované mezinárodními mistrovskými kurzy International Summer Academy v rakouském Reichenau an der Rax, díky čemuž dostal soubor možnost vystoupit v sále vídeňského rádia ORF. Jako sdružení všestranně zaměřených instrumentalistek zasahuje trio také do neklasických žánrů. Zajímal mě, jak se členky tohoto úspěšného souboru ve svých rolích cítí a jaké si vytýčily cíle.

Byla vaše dívčí sestava od počátku definitivní? Všiml jsem si, že například na mezinárodní soutěži v Plovdivu vystupovalo vaše trio s houslistou Romanem Hraničkou...

JŠ: S Káťou jsme se seznámily v začátcích našich studií na HAMU a hned našly společnou řeč. Trio jsme zakládaly spolu s houslistkou Markétou Klodovou (Čepickou), poté s námi několik let hrál vynikající Roman Hranička. Najít ustálené obsazení souboru ale není jednoduché, myslím, že je to z velké části otázka štěstí, aby se ti praví lidé potkali v pravou chvíli. Spolupráce s Romanem byla krásná a obohacující jak po stránce profesní, tak lidské.

KO: Všechny máme zkušenosti s komorní hrou již z časů středoškolských, ba i dřívějších, ale pro účely dlouhodobější spolupráce je právě vysokoškolské prostředí ideální.

Co vás vedlo k tomu, že jste si daly tak zvláštní a také mnohoznačný název Quasi trio?

JŠ: Snažily jsme se najít jméno, které by bylo pokud možno krátké a snadno zapamatovatelné, zároveň jsme se chtěly odlišit od většiny souborů, které si vyberou do svého názvu buď jméno skladatele nebo něco z klasického hudebního názvosloví. Smysl pro humor je velkou devizou a stmelovacím prvkem našeho souboru a slovo „Quasi“ nám přišlo vtipné právě svou mnohoznačností. Říká jednak, že trio není jedinou sestavou, v níž vystupujeme, a já osobně v něm vidím i vyjádření neustálé snahy na sobě pracovat.

KO: Výhodou je, že výraz „quasi“ je známý i lidem mimo hudební obor a napříč národnostmi. Velmi nás zajímalo, jak budou reagovat sami Italové, a k naší radosti byla odezva velmi pozitivní.

Každá z vás má i sólistické ambice. Co vás nejvíce lákalo na tom, že jste se jako tři studentky rozhodly založit právě klavírní trio?

MH: Odjakživa jsem tíhla ke spolupráci s více lidmi – jako orchestrální nebo komorní hráč. Přidat se k děvčatům byla skvělá příležitost. Znamenalo to pro mne nejen tvořit s někým krásnou hudbu a studovat nový, pro mne ne tolik prozkoumaný repertoár, ale získat i zkušenosti u nás a v zahraničí. Kromě práce a mnoha hodin cvičení to obnáší i organizaci zkoušek, koncertů a vlastně veškerý management.

JŠ: Mě do klavírního tria obsadil už jako sedmiletou na hudební škole pan Jiří Fišer. Na gymnáziu jsem pak pokračovala pod vedením pana Arnošta Strížka, a oba tituly pánové ve mně vypestovali takovou radost z triového „muzicírování“, že jsem neměla potřebu zkoušet intenzivněji jiné typy souboru. Pro mě osobně je příjemnější být součástí týmu než sólistou.

KO: S komorní hrou jsem začínala již na ZUŠ a byla to láska na první pohled. Hrát sólově mě také velmi těší a složení klavírního tria skvěle kombinuje obojí – autonomii jednotlivých hráčů a schopnost tvořit zvukovou i energetickou jednotu.

Váš umělecký růst je obohacen již zmíněnými stážemi v Paříži i magisterským studiem v oboru komorní hry na HAMU. V čem se podle vašeho názoru tato studia odlišují a jak se doplňují?

QT: Přestože to dnes již není tak patrné jako dřív, myslíme, že stále do určité míry existují tzv. národní školy a je velké štěstí setkat se právě s takovým průřezem hudebními přístupy, jako je Praha, Vídeň a Paříž. Vídeňská škola je pro nás obrovským přínosem pro práci zejména na repertoáru klasicismu, pařížská škola nám dala nahlédnout do pojetí francouzských autorů a samozřejmě se skladbami autorů českých nám nejlépe poradí v Praze. Stran systému nás ohromila vídeňská MDW svým enormně širokým záběrem informací, které studentům zprostředkovává. Dozvídáme se tam o principech rétoriky, máme přednášky o času a prostoru a jiných relativně okrajových tématech, která se ovšem ukazují jako esenciální.

Co se týká vašich úspěchů na domácích i mezinárodních soutěžích, zaujalo mě, že hned ve dvou z těchto klání se

o tyto úspěchy zasloužilo vaše provedení hudby Bohuslava Martinů? Čím vás Martinů klavírní trio tak přitahuje?

MH: Osobitým jazykem, který si Martinů vytvořil. Nepřitahuji mne jen jeho tria, ale i dueta, symfonie, písně aj.

JŠ: Tvorba Martinů je mi blízká již od dětství. Cítím v ní obrovskou pokoru a prostotu, kombinaci průzračnosti a hluboké dojmavé nostalgie.

KO: Všechny máme velmi blízko jak k lidové hudbě a písni, tak například k jazzu, a hudba B. Martinů je samostatným, velmi pestrým mikrokosmem.

Zůstaňte na chvíli ještě u repertoáru. Kterými skladbami vaše trio začínalo? Snažily jste se od počátku jako ryze dívčí ansámbl trio nějak odlišit od jiných trií, nebo jste začínali od nejhranějšího triového repertoáru z období klasicismu a romantismu?

JŠ: Jedny z prvních skladeb byly Šostakovičovo Trio e moll a Dvořákovy Dumky a dodnes patří k dílům, která máme nejvíc „pod kůží“. Spíše se snažíme obsáhnout co nejširší spektrum repertoáru, abychom byly flexibilní při sestavování koncertních programů.

KO: Díky kontaktu s profesory z Vídně se nyní velmi soustřeďujeme na hudbu vídeňských klasiků a rovněž se více odvažujeme sahat mezi soudobá díla. Česká hudba je ovšem stále naší „srdcovkou“.

MH: Když jsem s kolegyněmi začínala, byla jsem takřka hozena do vody. Měly ledacos nastudováno a já ještě neměla tak intenzivní zkušenost s klavírním triem, takže jsem musela v krátké době zvládnout celý jejich základní repertoár. Dle mého názoru by si mělo každé trio projít těmi nejslavnějšími kousky z období klasicismu až po 21. století. Profil se později zkušenostmi vykristalizuje.

Je pozoruhodné, co všechno jste už za relativně krátké období v široké stylové paletě dokázaly nastudovat. Nedávno jsem poslouchal například ve vašem provedení hudbu rusko-americké autorky Lery Auerbachové. Jak jste ke skladatelce a její odvážné zvukově krajně vyostřené kompozici vlastně přišly?

QT: V rámci snahy o obsáhnutí co nejširšího repertoáru cítíme ještě stále trochu dluh vůči soudobé hudbě, zejména ve srovnání se zahraničními soubory. Snažíme se tedy zabývat i skladbami současných autorů, zároveň nám však zatím nejsou úplně blízké prostředky například atonální, čtvrttónové hudby a podobně. Leru Auerbachovou, mezinárodně čím dál známější autorku, jsme objevily díky svým holandským kolegům z Delta Piano Trio, kteří natočili CD jejích kompozic pro klavírní trio. Její hudební řeč vnímáme právě na hranici klasických a moderních skladatelských technik; je zároveň velmi poutavá pro publikum.

Jak se vyrovnáváte s úskalími nástrojové kombinace klavírního tria, onoho choulostivého propojení klavíru se smyčci? Všiml jsem si některých uhrančivě osobitých momentů týkajících se frázování dynamiky i tempa. Namátkou třeba v případě nádherně rozezpívané vstupní věty Beethovenova „Geister tria“ nebo velmi něžně (a také volně) rozkrytého Andante z Dvořákových Dumek...

JŠ: Právě rozdílnost barev smyčců a klavíru tvoří propojení sice choulostivé, ale o to pestřejší. Korigování je možné jen pomocí vzájemného naslouchání, vnímání celistvého zvuku souboru v kontextu akustiky. Můžete-li naplno důvěřovat svým uším, ruce automaticky dorovnájí rozdíl mezi zvukovou představou a skutečným zvukem. Není to snadné a vnímáme to v současné době jako velký úkol, na němž intenzivně pracujeme.

KO: Smyčcaři musí uvažovat tak, jako by tvořily zvuk na klavír, a naopak. S nástrahami kolem střídání nástrojů se klavírista

musí vypořádávat celý život, ale žádné publikum to příliš nezajímá. Je třeba se nad situací povznést a vnímat pouze hudbu. Co se týče frázování, má na nás nepochybně obrovský vliv koncentrace na principu rétoriky – soustředíme se na obsah, jasné členění a výstavbu frází tak, aby posluchač měl pocit, že k němu mluvíme jeho mateřským jazykem.

MH: Není naším cílem vymýšlet nové interpretační směry. Snažíme se pokorně přistupovat k textu a zároveň zůstat osobité.

Překvapil mě ještě jiný moment, a to skutečnost, že všechny tři jste okouzleny také folklorem a že v roce 2018 založila vaše cellistka spolu s klavíristkou soubor Folie à deux, ve kterém Judita Škodová zpívá české a francouzské šansony a Kateřina Ochmanová s ní hraje na klavír nebo akordeon. Co vám tyto výlety do jiných sfér přinášejí?

MH: Jelikož pocházím z jižní Moravy, folklorních zvyků a tradic bylo kolem mě vždycky všude dost. Mé prvotní hudební zážitky začínaly zpěvem s cimbálovou muzikou dříve, než jsem udržela smyčec v ruce. Tento životní styl je ve mně stále, byť se bohužel lidové hudbě nemohu věnovat tolik jako dříve. Když ale slyším Janáčka, Martinů, Smetanu, Dvořáka, Nováka, Suka aj., vždy tam slyším ten krásný český jazyk, lidovost, osobitou zpěvnost našeho národa.

JŠ: Zpěv je pro mě obrovským relaxem, zároveň mám už od mala vztah k psanému i mluvenému slovu a věnuji se také ochotnickému divadlu. Na poslechu šansonů jsem vyrostla a miluji na nich právě kombinaci hudby a přednesu poetických textů, někdy až s prvky herectví.

KO: Všechny tři máme příliš široký okruh zájmů na to, abychom se vydržely zabývat pouze jednou činností. Já se celý život velmi ráda realizuji také výtvarně. Tyto „výlety“ nám dávají možnost vystoupit na chvíli ze světa klasické hudby, rozšířit si obzory a znovu se pak vrátit obohacené novou inspirací a svěží energií.

Ještě ryze emotivní otázka. Mohly byste mi prozradit, ze kterých vystoupení jste měly samy nejhrřejší pocit?

MH: Vždy se snažím vnitřně vyzpovídat a pak to co nejlépe předat lidem v „onu“ chvíli. Se skvělými a srdečnými muzikanty na jednom pódiu je to ještě hezčí a intenzivnější. Jestli hrají doma mamince pro radost nebo plnému sálu lidí, nehraje roli.

JŠ: Pro mě to byla mimo jiné právě třetí Dvořákova Dumka, již jste zmiňoval, a kterou jsme hrály jako přídavek na našem absolventském koncertě loni v listopadu. Doprovázela nás PKF – Prague Philharmonia, kde mám spoustu přátel. Při přídavku s námi ještě byli na pódiu a atmosféra v sále byla opravdu úžasná.

KO: Myslím, že jsou to všechna ta, kdy jsme schopny naplno vnímat přítomný okamžik bez nežádoucích myšlenek. Musím v tomto kontextu zmínit úžasný fenomén domácích koncertů, kde je atmosféra natolik pozitivní, že tam vždy cítíme obrovský smysl toho, co děláme.

A obvyklý dotaz na závěr. Jak prožíváte současný stav v naší společnosti? Jistě připravujete i nějaký nový repertoár...

QT: Částečně pro nás bylo vynucené zastavení ozdravné, byť nám kontakt s lidmi chyběl. Nicméně pro umělce na volné noze je to dosud velice ekonomicky náročné období. Lidé jsou však ohromně kreativní a záhy se zrodila spousta zajímavých projektů. Pandemie nám překazila řadu tuzemských i zahraničních akcí (Norsko, Dánsko, Turecko), v další sezoně jich ale bude neméně. Velmi se těšíme na koncert v rámci komorní řady PKF, který bude ve spolupráci s vynikajícím klarinetistou Jiřím Javůrkem, a kromě Dvořákova méně známého Tria B dur zazní světová premiéra skladby Elišky Čílkové. Uvažujeme o rozšíření repertoáru pro smyčcové duo a skladby dalších ženských autorek. ■